

ORADEA-MARE (N. VÁRAD)

26 novembre st. v.

8 decembre st. n.

Èse in fiecare duminică

Redacțiunea :

Strada principală 375 a.

Nr. 48.

ANUL XXXI.

1895.

Pretul pe un an 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.

Pe $\frac{1}{4}$ e de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei.

Despărțiți.

S-au cunoscut demult, și totuși abia la despărțire au început să se iubescă! Numai în momentul despărțirii au vădit și ei că prietenia lor proprie e amor, și că Dămine greu e să se despărță pentru ca să nu se mai revadă!

Când ș-au strins mâna, ochii li s'au umplut de lacrimi, iar când au rostit ultimul adio, ș-au cădut în brațe, și ascunsa lor iubire isbucni în valuri din inimile lor — și s'au destăinuit!

„Adio!“ tu tristă lozincă a despărțirii, mult amară ești tu pentru inimile iubitoare!

Ea s'a dus, și *El* iarăș s'a dus, pornind amendoi despărțiți de sorțe pe căi opuse, având de soți nespărțiți în pribegie — deseversita lor dragoste!

***

Ce a simțit *El* când s'a vădit singur?

Cine ar pute descrie durerea lui! A plâns o noapte întregă, cât în lacrimi ș-a scaldat așternutul, și dila întregi singur cu chinul și cu dorul *lui*, fugit de lume pribegia prin locuri tănuite!

Din visător ce a fost s'a făcut și mai visător, din palid s'a făcut umbră; sub povara ascunsei lui dureri, privirea stinsă a negrilor lui ochi, pururea inundată în lacrimi, te umplea de milă și compătimire! Durerea lui sēmēn și capet nu avea, sorțea i-a despărțit pentru totdeauna, și *El* șcicia că n'are s'o mai revadă!

N'are s'o mai revadă! . . . Ce dureros i resunau lui prin minte aceste cuvinte!

Cu vremea inse s'a

dedat cu durerea ca și cu un tovarăș bun și credincios, ea i-a devenit elementul de traiu, și nebăgând în sēmă povara ce-i apēsă inima — *El* uită că suferē! I se pārea că fără durerea lui nu ar mai pute trăi, cugetul la *Ea* i erā hrana șilnică a inimei sale, și precum altora iubirea, așā lui durerea iubirii, începū a-i da vieță!

Numele *Ei* il șoptiā arborilor din pădurea prin care rātăciā des, iubirea și dorul și-l destăinuiā zefirului, florile și paserile șciau durerea lui, și în mijlocul atātor martori compătimitori, lui i se pārea că nu e singur!

În societatea damelor și la petreceri mergea rar, și atunci numai și numai să se convingā, că: „nu-i ca *Ea* nici una“, și acēsta convingere il făcea vesel și mândru în suferințe!

S'a făcut o petrecere la care nu a putut să lipsescă, trebuia să mērgā, unele impregiurări il siliau! S'a dus! La început a stat indiferent. Cu ochii privind în gol o vedea pe *Ea*, și nu voia să danseze . . . mai bine își petrecea el astfel. Deodată privirea lui aiurită se așinti asupra unei copile, care sēmēnă cu *Ea*, dar puțin de tot . . .

Numai ochii copilei pāreau a fi ochii *Ei*, aveau aceeaș blāndeță inchiegată în aceeaș lumină particulară!

A simțit deodată un dor fierbinte dea-șpetreche cu acea copilă. Cāt a ținut petrecerea, numai cu ea a dansat! Erā bătător la ochi, toți i priviau cu mirare, și copila órecum fermecatā priviā cu drag în ochii lui plānși, cari de astădată luciau în vraja unei dulci mulțămiri!

Erā vals, și ei dansau

ELEONORA DUSE.

Deodată privind în ochii copilei, i se părură că privește în ochii *Ei* . . .

— Cât îmi place să dansez cu dta — șopti *El* dulce.

— Mie și mai mult — respuse copila tremurând și plecându-și ochii . . .

El în estas lipi buzele lui fierbinți pe gâtul gol al copilei șoptindu-i „Te iubesc” . . .

Copila în vraja unui sentiment necunoscut, se lipi mai aproape de sinul lui, răspunzându-i: „Și eu” . . .

Valsul s'a sfârșit!

El simția o nădușelă, o cătă, care i acoperia mintea, încât nu mai putea cugeta, și eși din sală în liber! Récórea nopții îl readuse la realitate . . . rënd pe rënd i treceau prin minte scenele din aceea sëră . . .

El a țis alteia că o iubește și a tradat-o pe Ea! Se lovi cu palma peste frunte și începă a plânge cu hohot, lipindu-și fruntea fierbinte de zidul rece!

„Iubito!” puté-vei tu să-mi ierți ce ț-am făcut? Eu ț-am necinstit iubirea ta, țicându-i alteia că o iubesc . . . imi e martor inse Dđeu, fără voia mea . . . ochii ei erau ca ai tei, nu am șciut ce fac . . . Iubită, iertă-me-vei pe mine care așa de mult ț-am greșit?!” . . . Și plângea . . . plângea smulgându-și părul cu desnădejduire.

Atunci nóptea încă părăsi petrecerea . . .

***

Ea din momentul despărțirii suferia ca și *El*. Fața i se făcú palidă, iar în farmecul durerii părea și mai frumósă. Frumósii ei ochi căprii trădau ascunsă-i durere, și în melancolica-i privire, nu mai puteai recunoște pe sburdalnică și sglobia copilă de odinióră!

În țilele prime ale despărțirii credea că o să móră de dorul lui, cu vremea inse durerea i se prefăcú și *Ei* în fire, și nici nu mai șcicia că suferă! Șcicia numai că mereu se gândesce la *El* și numele lui mereu i eră pe buze.

O urmăriau mulți, și mulți i oferiau inima și iubirea — pentru că, câte flori nu se desvóltă sub lumina sórelui, și câte inimi nu se aprindeau sub privirea *Ei*! Dar *Ea* cu un zimbet dureros i respingea pe toți, icóna lui cuprindea întréga *Ei* inimă!

Intr'o ți ședea singură în grădină. Deodată s'a apropiat de *Ea* un tiner — unul dintre adoratorii *Ei* — eră un tiner palid și visător, seménă mult cu *El* . . .

— De ce nu me iubeși? — țise tinerul după o conversație lungă, prindénd-o de mână.

Ea privind în ochii tinerului, i se părură că se pierde în vraja privirii *Lui* și i șopti: „Speréză, póte că te iubesc!” . . . Un cald sărut i depuse tinerul pe mână ca atribut al acestei mărturisiri.

I sosi o scrisóre, o recunoscu, eră de la *El*! Repede se smulse de lângă tinerul ce o privia dornic, și fugi în boschetul tainuit să o cetescă! O desfăcú tremurând și o ceti cu privirea inundată în lacrimi!

Ce sincer i scrie *El* la sfârșitul epistolei:

— Te-am visat fără de a te cunoște, cunoscându-te te-am iubit și iubindu-te nu te voi mai uitá . . .

Sfērșind de cetit. isbueni în un plâns amar și sfășietor . . .

— Cum te-am uitat eu pe tine iubitul meu . . . cum te-am tradat . . . dar să me ierți . . . tu ești așa de bun . . . și dornic i sărută scrisórea!

Tinerul apropiindu-se de boschet, o vėđú cum dornic și plângénd sărută epistola, și induioșat eși din grădină pentru a nu se mai reintórce nici odată. *Ea* privind în urma celui ce se depártă . . . isi rădică ochii

spre cer și i se părură că-l vede pe *El* și în estas i recită cuvintele:

— Te-am visat fără de a te cunoște, cunoscându-te te-am iubit, și iubindu-te nu te voi mai uitá . . . Da! nu te voi mai uitá nici odată . . . nici odată . . . oftă *Ea* după o scurtă pausă, plângénd iarăș și sărutându-i scrisórea . . .

***

Dómne! de ce ai despărțit atáta iubire, de ce lași să se stingă de dor, departe de-olaltă doue tinere inimi în vápaia amară a suferinței — de ce nu le unești?!

(Aiton.)

EMILIU SABO.

Cântecele mele!

Un an se 'mplini-aseră decând n'am mai scris versuri,

Un an de grea 'ncercare, ce nu-o să-l uit nici când —

Liniste! vino-mi iară, gândirea să-mi impresuri,

Să pot să-o fur din suflet, și-o vorbă cu 'nțelesuri

Să mai aud odată din lera mea curgénd.

În viața-mi sbuciumată atáta mângăiere

Mi-ați rėvėrsat în suflet, și me re'ntorc la voi

Dragi cantecele mele! și-acum, cu-a mea durere

Mai grea decât pământul, că n'am altă putere —

Și bat la ușa voastră ca 'n țile de nevoi.

Eu am iubit pe ómeni cu dragoste creștină

Și tuturor din giuru-mi eu tóte m'am făcut,

Uitat-am nedreptatea, iertat-am ori ce vină,

Iar ei m'au pus pe cruce, m'au tărăit prin tină,

Mi-au închinat pãharul cu lacrimi umplut.

Aicia focul arde de pietra o topeșce

Și lacrimi vėrsă ochii din țiva primă chiar,

Și ferul se aprinde și 'n flăcări pãlpăesce

Și fratele pe frate persecută și-ureșce —

Nu-i vorbă de liniște unde-i atáta-amar.

În viața-mi sbuciumată-atáta mângăiere

Mi-ați rėvėrsat în suflet, și me rentorc la voi

Dragi cantecele mele! și-acum cu-a mea durere

Mai grea decât pământul, că n'am altă putere —

Și bat la ușa voastră ca 'n țile de nevoi.

Voi tinere din creri-mi veți rėsări în viață —

Eu din bėtrán m'oi face din ți tot mai bėtrán,

Eu plec spre-amarul țilei, și voi spre diminėtă —

Voi chiar și de amaruri grăi-veți cu dulcėtă —

Și-ți mângăiá durerea sėrmanului meu sîn.

Grăi-mi-veți de trecutul cu-a lui comori bogate

De dulce amintire, de-ilusii ce s'au stins,

Și voi uitá de-amaruri pe urma lor legate —

De visuri dispărute și nerealitate,

De lacrimile-acelea ce ochii mei le-au plâns;

Și voi uitá de tóte amarurile vieții,

De trista prigonire, de traiu-atát de greu,

Cu nedreptăți și chinuri — si 'n pragul bėtráneții

Gândi-voi la norocuri ca 'n anii tinereții,

Când pentru prima óră r'ați smuls din sinul meu.

V. B. MUNTENESCU.

Academia Română.

Raport general asupra lucrărilor comisiunii pentru Premiile Năsturel-Herescu și Eliade-Rădulescu pe anul 1895.

Domnilor colegi,

Comisiunea aleasă în sesiunea generală din anul trecut spre a cerceta lucrările intrate la concursul Premiilor Năsturel-Herescu de 4000 lei și Eliade-Rădulescu de 5000 lei, în sesiunea generală din anul curent, are onoare prin subsemnatul raportor, a ve face următoarea dare de seamă despre activitatea sa.

Comisiunea a primit spre cercetare 28 de lucrări și anume: 12 pentru Premiul Năsturel-Herescu și 16 pentru Premiul Statului Eliade-Rădulescu.

Fiind că pentru unele lucrări intrate, nici unul din membrii comisiunii nu s'a considerat competent, comisiunea încă înainte de deschiderea sesiunii a rugat pe colegii noștri din secțiunea științifică, dnii dr. D. Brândză, Gr. Ștefănescu, Sp. Haret, iar apoi pe dl general St. Fălcoianu, să le studieze și să facă raporturi asupra lor.

La începutul sesiunii actuale, membrii comisiunii s'au intrunit și s'au constituit, alegându-se președinte dl V. A. Urechia, secretar dl I. Vulcan, raportor general dl A. Naum; într'una din ședințele ultime inse dl A. Naum, din cauză de indispozițiune, a cerut să fie înlocuit prin altul în calitatea sa de raportor-general; astfel comisiunea a numit raportor-general pe subsemnatul.

Comisiunea a ținut 13 ședințe, în cari s'au citit raporturile despre lucrări și s'au făcut discuțiuni asupra lor.

1. Dl V. A. Urechia a citit raportul seu despre lucrarea dlui Ioan Georgian, intitulată „O pagină din viața Marelui Ștefan“, trimisă la concursul Premiului Statului Eliade-Rădulescu, de 5000 lei. Raportul combate și resfrânge concluziunea autorului, care susține că Ștefan cel Mare ar fi domnit 16 ani în Muntenia. Nu, ȳice dl raportor, Ștefan cel Mare nu a domnit 16 ani la Munteni, ba nici 16 ȳile. Din concluziunea că Ștefan cel Mare nu a avut domnie efectivă în Muntenia, nu urmȳză o denegare a subordonării cȳtră el a Domnitorilor Munteni impuși de dȳnsul Țȳrii-Muntenȳeci. Prin urmare dsa nu pȳte propune premiarea lucrării dlui Georgian. Resultatul votului: unanimitate de 5 bile negre în contra.

2. Dl V. A. Urechia a citit raportul seu despre volumul de „Poesii“ al dlui Gheorghe din Moldova, prezentat la Premiul Eliade-Rădulescu. Raportorul ȳice cȳ ori-cȳt i-ar fi plȳcut sȳ afile în cele 152 de pagine ale volumului dlui Gheorghe din Moldova unele versuri, unele cȳntȳri, acestea neconstituind majoritatea culegerii, nu pȳte prezentȳ volumul pentru premiare. S'a pus la vot premiarea Poesiilor dlui Gheorghe din Moldova. Resultatul votului: 3 bile negre, 2 albe.

3. Dl V. A. Urechia a dat cetire raportului seu despre lucrarea dlor Edgar Th. Aslan și A. A. Sturdza, „Sofocle“, „Oedip rege“, traducere în versuri. prezentatȳ la concursul Premiului Eliade-Rădulescu. Raportorul ȳice, cȳ introducerea fȳcutȳ de dl A. A. Sturdza e tractatȳ cu multȳ erudițiune. Pentru compunerea ei, autorul a utilizat numeroșe isvȳre în numȳr mai bine de 120. Ori-ce afirmațiune din partea autorului este ba-

satȳ pe doveȳi seriȳse din autori vechi și moderni. Ceea-ce priveșce traducerea dlui Aslan, în total judecatȳ, este bunȳ; observȳ inse și cȳteva puține defecte. De aceea propune premiarea. Punȳndu-se la vot premiarea, lucrarea a obȳinut 5 bile negre, 2 albe.

4. Dl V. A. Urechia a citit raportul seu despre cartea dlui Gh. Adamescu, „Noțiuni de istoria limbii și literaturii romȳneșci“, prezentatȳ pentru Premiul Statului Eliade-Rădulescu. Raportul susține, cȳ manualul dlui Adamescu este astȳȳi cea mai bunȳ și cu deosebire cea mai completȳ lucrare didacticȳ de acȳstȳ naturȳ, scrisȳ într'o bunȳ limbȳ romȳneșcȳ. Deci lucrarea fiind meritorie, a propus-o pentru premiul, la care a fost prezentatȳ. Unii membri ai comisiunii, accentuȳnd valȳrea lucrării dlui Adamescu, au observat inse, cȳ aceea este o carte didacticȳ, pentru care esistȳ un premiu special, cel Craiovȳn. La votare, lucrarea dlui Adamescu a obȳinut 4 bile negre, 2 albe.

5. Dl P. Poni a citit raportul despre lucrarea dlui Anton Borneanu, „Resumat despre arhitectura și construcțiunea practicȳ, special pentru zidȳrie și dulgherie“, prezentatȳ la Premiul Năsturel-Herescu. Dl raportor ȳice, cȳ din lectura scrierii nu s'a putut convinge, cȳ ea constituie „cea mai bunȳ carte publicatȳ în limba romȳneșcȳ în cursul anului trecut“, de aceea nu o pȳte recomandȳ pentru premiare. La votare, cartea dlui Borneanu a obȳinut unanimitate de 5 bile negre.

6. Dl A. Naum a citit raportul despre volumul de „Poesii“ al dlui Artur Stavri, prezentat la Premiul Eliade-Rădulescu, conchidȳnd cȳ nu se pȳte refusȳ dlui Stavri o dragoste platoniceȳ pentru naturȳ, un fond de simțire melancolicȳ bine esprimat cȳte odatȳ, cȳ este un talent în curs de formațiune; dar ii pare reu cȳ premiul, pe care-l solicitȳzȳ, este prea mare pentru opera sa. Punȳndu-se la vot premiarea, resultatul a fost: 5 bile negre, 1 albȳ.

7. Dl dr. I. Felix a dat cetire raportului seu despre cartea dlui dr. Al. N. Vitzu „Doctrina secrețiunilor interne“, trimisȳ pentru Premiul Năsturel-Herescu, spunȳnd cȳ lucrarea dlui A. Vitzu are un interes actual, dar nu este originalȳ și se presintȳ ca o criticȳ a faptelor descoperite de alȳii și verificate de dl Vitzu prin numȳroșe experimente. Ea este una din cele mai bune lucrȳri de șciințȳ publicate în ultimul timp, de aceea oșî recomandȳ atȳnțiunii Academiei, fȳrȳ a o propune pentru premiu. Resultatul votului: 3 bile negre, 2 albe.

8. Dl dr. I. Felix a mai citit raportul despre scrierea dlui dr. Ioan Șerbȳnescu, care pȳrtȳ titlul „Mica chirurgie“, ed. III, ce a sosit pentru Premiul Năsturel-Herescu. Raportorul a scos concluziunea, cȳ lucrarea dlui dr. I. Șerbȳnescu pȳte fi utilȳ pentru sanitariei armatei, dar ea nu insușeșce condițiunile cerute de regument, pentru ca Academia sȳ pȳtȳ acordȳ autorului un premiu. Premiarea s'a respins cu unanimitate de 5 bile negre.

9. Dl V. Maniu a raportat despre cartea „Țȳra nȳstrȳ“ de Silvestru Moldovan, trimisȳ la concursul Premiului Năsturel-Herescu, declarȳnd cȳ de și lucrarea nu respunde, nici prin formȳ, ca o descriere de cȳlȳtorie, nici prin cronatul sistem de impȳrțirea materiei și cu atȳt mai puțin prin valȳrea originalitȳții, la condițiunile stabilite pentru decernarea premiului; cu tȳte acestea în mod absolut nu i s'ar putȳ contestȳ meritul de a fi utilizat binișor colecțiunea materialului de monografii și a le fi prezentat într'un stil ușor de ițeles, sub forma narativȳ, mai mult prin reproducerea mul-

țimilor de legende plăcute. Din acest punct de vedere judecată, scrierea poate face bun serviciu, ca și carte de lectură pentru tinerimea din școlile gimnasiale și pentru toți; dar nu poate fi recomandată pentru premiu. Concluziunea raportului a fost combătută de dl V. Babeș, care a accentuat în favorul lucrării dlui Silvestru Moldovan, că totă presa română de dincolo a întipănit favorabil cartea. Resultatul votului pentru premiare a fost: 6 bile albe și 1 neagră.

10. Dl Spiru Haret a dat cetire raportului despre lucrarea „Curs complet de aritmetică raționată pentru usul școlilor secundare în genere“ de dl I. Otescu, venită la Premiul Năsturel-Herăscu, constatând că cartea dlui Otescu reprezintă o mare sumă de muncă și este cel mai complet curs de aritmetică raționată, din câte s'au tipărit până acum în România; materia este tratată cu multă estensiune și în detaliu, și raționamentul este destul de riguros. Socotește înse, că mai ales în unele părți, espunerea putea fi mai condensată. La vot lucrarea dlui Otescu a intrunit 6 bile negre, 1 albă.

11. Dl A. Naum a dat lectură raportului seu asupra volumului dlui Rădulescu-Niger, „Rustice“, Nuvele și Poesii, volumul al III, prezentat la Premiul Eliade-Rădulescu. Cetirea volumului dlui Rădulescu-Niger a lăsat raportorului impresiunea următoare: un talent compromis prin o prea mare ușurință la scris; varietate în imaginațiune, dar o lipsă de artă completă pretutindeni. De aceea Academia nu poate respăli opera cu un premiu așa de însemnat. Punându-se la vot premiarea lucrării dlui Rădulescu-Niger, resultatul a fost: 6 bile negre și 1 albă.

12. Tot dl A. Naum a cetit un raport despre „Isrpăvile lui Păcală“ de dl P. Dulfu, venită pentru Premiul Eliade-Rădulescu. Raportorul țice, că poemul are un fond popular, pe care autorul l'a tratat cu multă simplitate și cu mult natural. Versul corect, limba curată, așa cum se vorbește în adevăr la țeră, fără nici o afecțiune. Câte odată sub o glumă, sub forma veselă a frazei, se ascunde un sentiment de adâncă melancolie. Literatură netendențioasă și prin urmare socială, poemul acesta este o carte bună în literatura noastră. De aceea a conchis la premiarea lui. La votare poemul acesta a obținut 5 bile albe și 2 negre.

13. Dl I. Vulcan a cetit raportul seu despre „Amilcar Barca“, generalism al Cartaginei, tragedie în 5 acte, de dl G. Bengescu-Dabija, prezentată la Premiul Eliade-Rădulescu, arătând că lucrarea dlui Bengescu nu este o tragedie, ci o legendă inspirată de romanul lui Flaubert „Salammbô“ și înjghebată din mai multe tablouri spectaculoase, ca să producă efect; caracterele înse nu sunt bine potrivite, iar persoanele vorbesc afară din cale mult; versurile sunt destul de armonioase, dar în multe locuri sintaxa și rima se bat în capete. Din cauza defectelor sale organice, nu o poate recomanda pentru premiu. La votare, „Amilcar Barca“ a avut 4 bile negre și 2 albe.

14. Dl Gr. Ștefănescu și-a prezentat raportul despre cartea dlui I. P. Licherdopol, „Fauna malacologică a României, No. 2, Moluscele de uscat și de apă dulce ale județului Prahova“, venită la Premiul Năsturel-Herăscu. Dl raportor este de părerea, că „Fauna malacologică a României“ merită să fie premiată: 1 pentru valoarea sa intrinsecă; 2, pentru că asemenea lucrări cer multe cheltueli din partea autorului și 3, mai cu sémă pentru a încuraja și pe alții să între pe această cale dificilă a studiilor speciale. Punându-se la vot premiarea, resultatul a fost: 4 bile negre, 3 albe.

15. Dl dr. D. Brândză a raportat despre lucrarea dlui dr. Leon C. Cosmovici, „Studii morphologice, taxionomice, psihologice și contribuțiuni la studiul Faunei României“, prezentată la Premiul Năsturel-Herăscu. Concluziunea raportului este a nu se acorda dlui Cosmovici premiul, scrierea sa nefiind o lucrare de valoare. La votare, lucrarea dlui Cosmovici a intrunit 6 bile negre și 1 albă.

16. Dl V. Maniu cetește raportul seu despre „Cursul de Procedură civilă“, al dlui G. G. Tocilescu Partea III, venită pentru Premiul Eliade-Rădulescu; și termină a țice, că cursul dlui Tocilescu este un studiu complet, critic, istoric, juridic, metodic; un studiu științific de doctrină și jurisprudență prezentat într'un stil magistral, corect și despăcat; cu un cuvânt o operă erudită, unică în acest gen; prin urmare merită a i se decerne premiul solicitat. Punându-se la vot premiarea lucrării dlui G. G. Tocilescu, ea intrunește 6 bile albe, 1 neagră.

17. Dl I. Vulcan raportează despre lucrarea dlui N. Pătrașcu, „Vasile Alecsandri“, prezentată la concursul Premiului Eliade-Rădulescu. Raportorul conchide, că scrierea acesta este o lucrare cu pretențiuni serioase, care tinde să ficeze esact totă activitatea literară a poetului. Ca fond, ea cuprinde studii amănunte, aprecieri întemeiate și concluziuni juste; ca formă se presintă în niște condițiuni foarte avantajoase, având o limbă clară, ușoră și plăcută. În unele locuri au mai ramas lacune de suplinite; dar în general, autorul ne-a dat o carte remarcabilă și de valoare. De aceea o propune pentru Premiul Eliade-Rădulescu. — Dl T. Maiorescu combate concluziunea raportului, pentru cuvântul că aprecierile dlui N. Pătrașcu nu sunt originale, ci compilate din diverse publicațiuni anterioare. Dl Maiorescu este secundat de dnii A. Naum și V. Babeș. — în sfârșit, făcându-se votarea, resultatul votului este 5 bile negre, 2 albe.

18. Dl I. Vulcan, raportorul volumelor dlui Gr. N. Lazu, „451 Traduceri libere și imitațiuni de poesii antice și moderne din Orient și Occident“, trimise la Premiul Eliade-Rădulescu, relatează că colecțiunea acesta nu intră în condițiunile premiilor Academiei noastre, care premiază numai scrieri originale ori traduceri făcute direct din limba autorului, iar nu și traduceri libere și imitațiuni. Votarea a produs 6 bile negre, 1 albă.

19. Dl I. Vulcan și-a comunicat impresiunile, ce i-a produs lectura volumului de „Nuvele“ al dlui Boureanu, trimise la Premiul Eliade-Rădulescu. Autorul n'are nici o vocațiune literară. Nici una din nuvelele și schițele sale nu oferă absolut nimic ce ar arată vre-un talent novelistic. De aceea nu poate propune cartea pentru premiare. Resultatul votului a fost: unanimitate de 6 bile negre

20. Dl V. Babeș a dat lectură raportului seu despre „Iconologia creștină occidentală și orientală“ a dlui dr. Sever Mureșianu, trimisă la Premiul Eliade-Rădulescu, țicând, că pe lângă toate micile defecte, cartea din punctul de vedere al scrierii ei, ni se impune ca bună și bogată; dar, cum Academia n'are secțiune specială pentru literatura și știința bisericească, ea nu poate fi chemată a da un verdict; prin urmare cartea nu se poate recomanda pentru premiare. — Dl P. Poni observă, că nu împărtășește motivele concluziunii, de a delatură lucrarea pentru motivul, că Academia n'ar fi competentă a se pronunța asupra unei cărți, din cauză că are un conținut religios. Dsa crede, că Academia trebuie să fie condusă în aprecierea unei cărți

Bulgară de la Dunăre.

prin valoarea sa, și că se pot premia și opere, cari au subiecte relative la religione. Făcându-se votarea, rezultatul a fost: 4 bile albe și 3 negre.

21. Dl. T. Maiorescu face dare de seamă despre „Explicațiunea teoretică și practică a Dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine”, volumul al IV-lea, de dl. Dimitrie Alessandresco, prezentată la Premiul Năsturel-Herăscu. E o carte mai ales de compilare din alți autori, cartea nu poate intra în cestiune la hotărîrea premiului; căl pentru puținele casuri, în cari autorul propune păreri deosebite distinctive, acestea sînt de un interes special juridic, iar Academia nu are vocațiune a se pronunța asupra controverselor Codului civil. Deci este de părere, că nu i se poate acorda premiul. La votare, autorul a avut 6 bile negre, 1 albă.

22. Dl. T. Maiorescu ceteșce raportul seu despre „Gramatica istorică și comparativă a limbii române de I. Manliu, care solicită Premiul Eliade-Rădulescu. Raportorul accentuând, că Academia a publicat pentru acest an un concurs special pentru cea mai bună carte didactică, dice că, decă dl. Manliu nu și-a prezentat lucrarea la acel concurs, al cărui valoare bănescă, ce e drept, este mai mică, se cuvine că și măsura de aplicat în judecarea noastră asupra Gramaticii autorului să fie mai întinsă și să privească valoarea ei generală, literară și științifică. Dl. Manliu, dice raportorul, se încercă să introducă numărusele distincțiuni ale gramaticii și stilisticii germane în limba română. Dar cestiunea nu stă aici. Originea etimologică, articolul, sufixele, dialectele, toponimia, adopțiunile din limbi străine, etc., pentru toate aceste cestiuni și pentru mai toate amănunțele în lăuntrul lor, dl. Manliu n'a contribuit nimic. De aceea lucrarea sa nu poate fi consacrată de Academia Română, prin acordarea premiului cerut, ca o gramatică a limbii române în înțelesul științific. La votare, Gramatica dlui Manliu a avut 5 bile negre, 2 albe.

23. Dl. T. Maiorescu a raportat despre volumul de „Poesii” al dlui Ioan N. Roman, trimis la concursul Premiului Eliade-Rădulescu, dicend că autorul este un om inteligent, care — cunoscend multe poesii ale altora — s'a deprins firește cu ritmul, cu rimele, cu comparațiunile, cu forma esternă a poeziei. Poesiile proprii sînt unele imitate din Eminescu, dar sînt așa de slab imitate, încât nu înțelege de ce le-a mai publicat dl. Roman? Versurile traduse sînt cunoscute prin deosebita lor gingășie — în original. Deci „Poesiile” dlui I. N. Roman nu merită să fie premiate de Academia. Votarea a confirmat acesta, cu 7 bile negre contra, 1 albă.

24. Dl. T. Maiorescu și-a făcut raportul despre „Mama Socră” a dlui Th. D. Speranța, volum prezentat la Premiul Năsturel-Herăscu, arătand prin mai multe citațiuni, că nu poate fi vorba de premiarea unor asemenea scrieri, conclusiunea care s'a aprobat prin unanimitate de 8 bile negre.

25. Dl. T. Maiorescu își presintă raportul despre volumul „Popa cel de trébă” al dlui Th. D. Speranța, prezentat la Premiul Năsturel-Herăscu. Volumul conține un fel de istorii-anecdote, scrise într-un stil, care vră să fie umoristic. Conținutul este sərbéd și ca idee și ca stil. Vorbirea nepotriviță, nefirească, situațiunile imposibile, totul fără mieș și fără spirit. Votarea a dat 6 bile negre și 2 albe.

26. Dl. T. Maiorescu raportă despre „Reforma metodelor în știință și practică și teoria consecutismu-

lui universal” a dlui Ioan Pop Florantin, intrată la Premiul Năsturel-Herăscu, arătand că broșura autorului introduce nici o reformă și consecutismul dsale nu are nimic nou. Dar ceea ce este nou în scrierea dlui Florantin, este modul cum își esemplifică ideile, și, drept modele, raportorul reproduce textual câteva pasaje, incheiand, că astfel de glume nu merită un premiu academic. La votare, unanimitatea de 8 bile negre a confirmat conclusiunea raportului.

27. Dl. V. Babeș arată în raportul seu despre „Tatăl nostru” al dlui I. Nenișescu, venit la Premiul Eliade-Rădulescu, că lucrarea este foarte bună și folositoare, special pentru instrucțiunea religioasă în școlile noastre primare și rurale, deci din acest punct de vedere e demnă de totă recunoștința; cu toate acestea nu o poate recomanda pentru premiare: întei, pentru că cartea are numai 70 de pagine, și a doua, pentru că este de cuprins bisericesc, religios, asupra căruia are să se pronunțe competent autoritatea bisericească. La votare, cartea intruneșce 4 bile negre, 2 albe.

28. Dl. V. Babeș ceteșce raportul dlui general St. Fălcoianu despre cartea dlui G. Iannescu, „Studii de Geografie militară”, care concurează la Premiul Năsturel-Herăscu, observand că aderă și dsă la opiniunea dlui general Fălcoianu, care susține că lucrarea dlui Iannescu este o carte meritorie și pe care o recomandă pentru premiu. Votul a fost următorul: 3 bile negre, 3 bile albe.

În urmarea acestora, comisiunea are onore a ve recomanda pentru Premiul Năsturel-Herăscu de 4000 lei „Țera Noastră” de dl. Silvestru Moldovan, singura lucrare a intrunit majoritatea voturilor în comisiune și anume 6 bile albe și 1 negră.

Iar pentru Premiul Statului Eliade-Rădulescu, comisiunea ve propune următoarele lucrări:

G. G. Tocilescu, „Curs de Procedură civilă. Partea III”, care a intrunit 6 bile albe și 1 negră;

P. Dulfu, „Isprăvile lui Păcală”, epoece populară în 24 cânturi, care a obținut 5 bile albe și 2 negre;

Dr. Sever Mureșianu, „Iconologia creștină occidentală și orientală”, care a avut 4 bile albe și 3 negre.

IOSIF VULCAN.

Paserile noastre cîntărețe.

VIII

Gangurul (Oriolus galbula, aureus, garullus.) die Goldamsel, Golddrossel. Este unul dintre cîntăreții noștri inaripați cei mai sirguincioși. Culoarea lui principală este galbenă ca aurul, aripele sale și coda sînt negre, numai capetele penelor estremităților acestora sînt de coloré deschisă, ochii lui au roșeta carminului, ciocul li este roșu închis. Femeiușă e pe părțile de-asupra galbenă-verde, pe partea dedesubt de coloré albă închisă. Mărimea gangurului e cam ca a unei gaițe seu ca a mierlei noastre. Ca să-l poți vedea pe gangur, trebuie să-l pîndești. Cei ce nu caută anumé ocasiunea, de a-l vedea, îmbétrănesc și nu-l ved. Gangurul nu se espune bucuros vederii omului, ci caută a se ascunde necontent în frunzișul arborilor de codru și mai cu seamă al pomilor din grădini cu pomete mai spațioșe.

Șuerul puternic al gangurului durează totă ziua cu

forțe puține intrerumperi. Strofele cântării sale sânt puțin variöse, inse constau din sunete pline, curate și de-o putere străordinară. Gangurul învioșeză cu sunetele glasului seu grădinile seu ale unui oraș întreg. El se nutrește numai din insecte, din care causă e folositor pometelor. Tómnă se nfruptă și cu póme. Cu deosebire iubesc gangurii fragele agușilor.

Vocea gangurului me fascino într'atăta, încât îndată ce făcui cunoștință cu el, li compusei și un cântec. Poesia gangurului meu esageréză póte în privința valorii cântecului seu. Totuș cred, că e mai bine, a dice mai mult, decât mai puțin, decum i s'ar cuveni

Gangurul.

Ai venit, copil sburdalnic.
Așteptat de-o lun' acum?
Cucu-a fost cu mult mai harnic
Călător de-acelaș drum!
— Am venit!

Unde ți-ai lăsat soția.
De te n'vărți ca și-un burlac.
Arătându-ți isteția.
Șuerând din crac în crac?
— N'a sosit!

Póte Negrii cei sébatici
Ți-au răpus-o prin săgeți.
Séu vre-un șoim de cei návalnici
Ți-o răpit, fiind drumeți?
— Iaca vine!

Ce-ai făcut voi de-astă tómnă.
Când în sbor v'ai rădicat,
Tu cu gingașa ta dómna
Și grădinele-ai lăsat?
— Nici un bine!

Ce! nu-i bine la văratic.
Unde 'n stoluri pribegiți.
Tu și cucul porumbatic.
Sturđi și graurii pestriți?
— Nu, neicuța!

Dar' apoi de ce de ducă
Ve gătiți, cum ați simțit.
Că răcelele v'apucă,
Cerul că-i posomorit?
— Nu-s muscuțe!

Ian mai stăi puțin la vorbă!
Ce te tot ascunđi furiș?
Căci eu n'am săgeți în torbă.
Ce me tot privești pieziș?
— Cuib imi cat!

Cauți cuib? dar' ți tu minte,
Cumcă 'n véra, ce-a trecut.
La vecinul meu, Arvinte,
Cuibu 'n soc ți l'ai făcut?
— Mai așa!

Șcii că cuibul ți-l strică
Niște procliji de băeți.
Și-ai jelit o ntrégă véra
Fără pui și cuibuleț?
— Lume rea!

Deci grijește, mări frațene,
Să nu mai pățești nevoi;
Pune-ți cuibul lângă mine,
Colo 'n ulmul de la noi!
— Voi vedé!

Astfel într'o dalba și din mândrul meu
Svátuam cu mândrul cântăreț de raiu.
Dar' pe neașteptate vorba ni-o curmără
Un concert de paseri, ce se adunără.
— Astf-l lăbărește ceta de nuntași
Și-l primesc pe-un mire scump și dragălaș.
Stiglețul sprinten, guraliv de veste,
Cintila limbută, ca lungă poveste,
Pișigoiul crița, crudul barbăcuț,
Cătăfesușul gingaș, nobilul steguț,
Șficia pitulice, presura galbie
Și ciocănitórea rece și șglobie,
Draga tremurice, chiombul caprimulg,
Roiu de rúndunole, ce prin aer curg.
Codobaturi aure, ócheșe, pudrate,
Vrăbii indrănețe și ne-aatempérate,
Ciocărlanii tuiși, leneșii botgroși,
Guraștrămbi bobletici, cucul porumbac,
Pupază crestplă, pescărei de lac...
Tóte la primirea óspelui din cale
Intonără vesel cântecele sale.
Dulcea filomela din frunđosu-i staur
Le n'trecu pe tóte cu-al ei glas de aur.
Gangurul strunindu-și córdele sonóre
Gălgă cu fală falnică cântare
— Măța-ș hoibă ochii într'un verde cot
Și cu postă rară se lingea pe hot.
Și răpit de-așă cântare și útmit de-așă minune.
Care n' vis numai se vede și n' povești numai se
apune.
Adumbrít de-o verde tufă capul mi-l descoperí,
Și ndreptându-me spre gangur, me plecai, me umíi i
Íl rugai, să mai aștepte, în tufiș să nu s'ascundă,
Să depun devotaméntu-mi, să-i vorhesc și să-mi res-
pundă:

Esti frumos, tu craiu de véra,
Ce prin cântec ne răpești
Și cu-a togei tale pară
Pomii verđi ti aurești!
— Nu-s urlt!

Esti frumos, tu șcii, șirete,
Și de-aceea tot te-ascunđi
Și-ale pomilor verđi plete
Le tot cerci și le pórunđi.
— Ai găcit!

De deochiu ai frică mare,
Căci ca cucul te retragi
Și trimiți în depărtare
Șuerul de-acórde dragi!
— Sânt ochi rei!

Precum esti, așa 'n vecie
Firea ta nu ți-o pierđi,
Esti sumeș pe-a ta moșe
Din palaturile verđi.
— Chiar așa-i!

Numai pușchii făr' de rânză
 Cuibul teu și-l pot strică,
 Căci au ochi numai de pânză,
 Și ce ved' nu pot lăsa!
 — Gogomani!

Dar un suflet, ce simțește,
 Fie domn, fie țeran,
 Te-a cruță cavaleresece,
 Căci ești puiu de nădrăvan!
 — Gentlemani!

Suceva, maiu 1880.

Cu ciclul acesta al dragelor noastre cântărețe incheiu lucrarea mea pentru acuma. Permițându-mi timpul, o voi proumă și întregi.

V. BUMBAC.

Mórtea bețivului.

Schiță de Dickens.

Ne luăm libertatea să afirmăm, că abia se va afla vreun om, carele având să trăcă și de și prin unele strade imbulzite ale orașului Londra, să nu fi putut observă între ómenii cunoscuți din vechi unde ființe de o aparință miserabilă și respingătoare, de cari el nu și-ar puté aduce aminte să le fi vedut odată in altă condițiune mai bună, dar pe cari el i-a observat scăpătând mereu tot mai in jos, până când a lor figură sdremțosă, murdară și sărăcăciosă pe urmă l'a atins dureros, când a trecut pe lângă el.

Decă e unul, care s'a mestecat mult prin societăți séu i-a fost chiemarea să se mestece la un timp séu altul, de bună sémă a făcut observarea la vederea mai multor mișei sdremțosi, cari vagabundéză acum săraci și bolnavi pe strade că unii dintr'aceștia au fost odinioră ómeni avuți, respectați séu tineri diligenți cu prospecte frumoșe de viitor; séu óre nu ne-ar puté ênșișii cetitorii noștri să-și aducă aminte din lista cunoscuților lor vechi de atari ființe decădute, cari tândălesc acum pe strade flămânđi și mișei și de cari toți ómenii onești se reintórnă cu recelă și dispreț acum?!

Atari casuri se întéplă prea des ca să nu ne putem aduce aminte de ele și tocmai mai des din cauza bėuturei, a unui gróznic și sigur venin, carele face că respectivul uită de tóte considerările sociale, lasă la o parte femeie, copii, prieteni, bucurie, fericire, cumpét și își impinge victimele sale nebunité in decădintă, la o mórte prematură.

Unii dintr'acești ómeni au fost impinși de necasuri și miserie la pécatul acesta, care i-a degradat. Ruinarea așteptărilor lumeșci, mórtea celor iubiți, supărarea care i consumă dar nu le póte rupe inima, i aruncă in vârtejul acesta, că ei representéză spectacolul cel hidos al ființelor omeneșci cari se sinucid incet cu mânilé proprie. O parte mare dintre bėutori de bună voie cu ochii deschiși s'au aruncat in vârtejul acesta, din care cei ce au intrat odată nu se mai smulg, ci se confundă tot mai afund, până când o eventuală trezire e fără speranță.

Un asfel de om stetea odată la căpétéiul femeii sale murinde, iar copii lor adânc intristați ingeuunchiau impregiur și își mestecau rugăciunile lor inocente cu șiróie de lacrimi ferbinți. Odaia lor abia avea

cele mai trebuincióse mobile și numai o scânteie de vieță mai licurá pe fața palidă a femeii despre care lumina vieții mereu trecea.

Cine le-ar fi vedut tóte acestea și ar fi cunoscut durerea și lipsele cele multe, nu le-ar mai fi putut uitá nici odată. O femeie bėtrână cu fața scăldată in lacrimi proptiá capul murindei, a fetei sale, pe brațul seu. Dar nu cătră ea eră intórsă fața palidă și debilă a murindei, nu mâna ei ținea degetele ei reci și tremurătóre inceleștat, ci mâna bărbatului; ochii ei, pe cari acuș ii inchidea pentru totdauna mórtea, priviau in fața lui, care a tresărit sub privirile ei. Vestmintele lui erau murdare, fața lui aprinsă, ochii sei greoi și roși. El a trebuit chieamat din cárciumă la patul ei trist de mórte. Lampa inumbrită de lângă pat aruncá o rađă slabă de lumină prin pregiur și lăsá cea mai mare parte a odaiei in o umbră afundă. In tótă odaia domniá o tăcere de mórte, numai ticaniturile unui orologiu acățat și suspinele copiilor se mai auđiau in tăcerea profundă. Dar când orologiul a bătut unul, toți s'au cutremurat șciind, că inainte de a mai bate o altă óră, va rėsună și clopotul cel de mórte.

E un lucru infiórátor să privighiezi și să aștepti apropierea morții, să șcii că numai este speranță și o recreare e imposibilă, să stai și să numeri orele triste și lungi — lungi și noptile mari pe cari numai aceia le șciu cari veghiéză lângă paturile bolnavilor.

La deliriul murinđilor tresari și te trec fiori reci auđind cele mai scumpe secrete ale inimei, descuinduse tainele ascunse cu ani, cari es acum la lumină din gura ființei ce zace in apropiere fără cunoșcință de sine, — și cugetând cât e de indiscret omul când fierbințelele trag jos masca de pe el. Istorii estraordinare s'au auđit vorbind bolnavii din vieță și călătorii, întéplări așa de groznice și pline de crime, incăt aceia cari au stat lângă patul ler, au tăiat-o la fugă de spaima ca să nu se acațe și de ei o atare bólă.

Dar nu de așa lucruri ingrozitóre s'au auđit vorbind aci murinda pe lângă care ingenunchiau copiii. Aci numai suspinările de jumătate inecate s'auđiau din gura copilașilor flămânđi și somnoroși. Iar când in fine degetele inceleștate au mălcit și bolnava intorcându-și privirea de la copii la tatăl lor, însădar s'a incercat să grăiescă, ci a căđut inapoi pe perini, totul a apărut așa de tăcut și de liniștit, că ai fi cugetat că ea a adormit.

Ei s'au plecat peste ea, au strigat-o mai intéiu incet, după acea tare in vocea pėtrunđetóre a desperării, dar acum ea nu le-a mai respuns nimica. Ei i-au ascultat rėsufflarea, dar nici un ton nu s'a auđit, i-au pipăit inima, dar nici o batere n'a mai simțit. Inima i eră ruptă și ea eră mórta.

Bărbatul s'a scufundat intr'un scaun la căpétéiul ei și și-a indesar mânilé peste fruntea-ș fierbinte. El s'a uitat de la un copil la altul, dar când i s'a intélmit ochii cu a lor plini de lacrimi, i-a părut că se prepădeșce sub privirea lor. Nici o vorbă de mângăiere nu le-a șoptit și nici o privire de dragoste nu i-a luminat din față. Toți au inceput a dispăre și a-l incungiurá și când pe urmă dândânindu-se s'a sculat, nici unul dintre cunoscuții nu l'au consolat. Eră un timp odată, când mai mulți amici se indesau pe lângă el și il consolau când avea vre o durere amară. Unde-s aceia acum? Unul după altul, amici, rudenii, cunoscuții de odinioră au desertat și s'au lăpédat de el bețivul. Numai femeia lui singurá mai ținea și in bine la reu cu el, și in sărăcie și când eră bolnav — și cum s'a ingrigit el de ea? (Va urmá.)

DR. T.

SALON.

Femei și bijuterii.

E evident că purtăm din zi în zi mai puține bijuterii și gustul acesta e pe cale de a dispărea, poate fiind că ne-a vindecat ridicolul spectacol al strălucit-orei Otero.

Din când în când pe ici pe colo câte o femeie mai între două vârste o vedem împodobită cu bijuterii; se vede femeii de bogătași, de zarafi, se mai mândresc încă cu petre scumpe. De cele mai multe ori cele mai frumoase femei se privează cu bucurie de acest fel de lucru și se arată lumii în totă splendoarea frumuseții lor.

Se zice de unii că frumusețea femeii capătă un farmec și mai mare când pietrele prețioase o ornamentează. Și de sigur că toți bijuterii au aceeași opiniune.

Suntem de părere, că bijuteria modernă e un accesoriu al toaletei, tot ca și un voal, un ac de pălărie, un nod de panglică, pus acolo în loc de dincolo. Ea nu are de scop de-a mări valoarea unei frumuseți, ci de a o întovărăși, după cum e moda zilei. Așa de exemplu o bijută, care s'a purtat ieri, fiind că cutare femeie a zilei a purtat-o, nu mai face doi bani, când aceea femeie nu o va mai purta, ci va trebui să fie refăcută... după cum e moda.

Femeile strămoșilor noștri se împodobiau cu fel de fel de flori și erau care de care mai frumoase.

Se poate foarte bine ca bijuteriile să fie niște obiecte de artă și cu toate acestea, când ar fi dintr'alt secol nimeni nu le va mai purta, căci „nu mai sunt la modă“.

Bijuteriile nu pot nici odată să se armonizeze cu frumusețea unei femei, de orice e un produs al industriei moderne și poate să fie demn de pus pe acelaș picior ca ori ce obiect de artă. Nici odată inse nu va produce efectul nici măcar al celei mai comune flori, culsă de pe câmp și pusă în părul unei frumoase femei. Această florie se va armoniza cu totul în alt chip, de cum s'ar potrivi or ce fabricat de bijuterie, de ori ce metal ar fi și ori ce culoare ar avea petrele.

De sigur, în secolul nostru, unde frumusețea femeilor se depărtază așa de mult de idealul natural, bijuteria poate devini o podobă: pentru femeii prefăcute, podobe nenaturale. Când am ajuns la așa grad de perversiune a gustului, că ni se pare și găsim frumoasă o femeie care își dă pe obraz cu vopsea albă, cu carmin, cu negru de funingene, cu cobalt și nu mai știu cu ce alte ingrediente; când admirăm talia sa sugrumată, pe când umerii sei de o mărime extraordinară, grație mânecilor, poartă un gât subțirel și un cap sbârilit, când noi putem admira acest tot, e evident că nu mai suntem de loc capabili să înțelegem adevărata frumusețe, împodobită cu o adevărată podobă. Să purtăm deci atunci, toate bijuteriile, toate pietrele, toate pietricelele, toate metalele, toate cogile de molușce, toate lemnele transformate, toate metalele, topite, lucrate și nimeni să nu se mai mire. E vorba numai de-a stabili o metodă în artificialitate și o ordine în convenințe. Totul e de acord.

Și cu toate acestea — o anomalie! iată că gustul bijutelor începe să dispară tocmai dintre acelea ce sunt

reputate ca mai frumoase. Abia decă pe ici pe colo vre-o frumusețe se mai găsește cu perle.

Și nu căutăm deslegarea enigmei. Nu știm decă simțul de originalitate or dorința de a protesta contra imitațiilor, se nevoia de a face altfel decât altă dată, au călăuzit femeile pe acest drum. Nu le blămăm inse de fel. Bijuteriile nu vor împiedica nici odată pe o femeie de a fi urită, când ea e urită și nu vor adăoga intru nimic la frumusețea unei femei frumoase.

Că ele măresc valoarea toaletei sale, da.

Că ele înfrumusețază idolul, nu.

J.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Eleonora Duse. De câțiva ani s'a ivit în lumea artistică teatrală un talent extraordinar. Eleonora Duse, o artistă dramatică italiană, cunoscută nu numai în patria sa, ci în totă lumea cultă, căci debutază cu trupa sa prin capitalele Europei, fiind primită pretotindeni cu mari ovațiuni.

Marea și tinera artistă aparține școlii naturaliste, care reprezintă persoanele așa precum sunt în adevăr în viață, evitând tot ce este nenatural și nesfiindu-se a duce pe scenă firea omenescă așa precum este aieve.

Mișcările, gestul, vorba și totă atitudinea sa sunt copiate din viață. Auditorul pare a vedea însaș realitatea, de aceea entuziasmul nemărginit și aplausele nesfârșite.

Ne mirăm că acesta mare artistă încă nu a debutat și la București, unde de sigur ar fi întâmpinată cu căldură și mai mare.

Bulgară de la Dunăre. În istoria modernă, Bulgarii sunt poporul cel mai nou. Scăpați de sub vechiul jug turcesc, ei au făcut un progres grabnic și mare. Poporul acesta, întocmai ca poporul românesc, are calități cari i reclamă un loc în concertul popoarelor culte. Vitejia, iubirea de țară și rivna d'a lucra sunt în deosebi virtuțile sale de frunte. Femeile bulgare sunt naționaliste și luptă alături cu bărbații. Un tip de bulgareză înfașează și ilustrațiunea noastră.

LITERATURĂ și ARTE.

Sciri literare. Dl. D. C. Ollanescu scrie două romane, cari vor apărea în anul viitor. — Dl. D. R. Rosetti (Max) va tipări la București un dicționar al celebrităților contemporane. — Dl. Sabba Stefanescu, directorul liceului Sf. Sava din București, a plecat la Paris, unde va sta până la 1 mai; dsa se va ocupa în capitala Franței cu o lucrare însemnată privitoare la geologia României. — Dl. dr. Gaster a scris o introducere la Biblia de la British Museum din Londra, a cărei reproducție fotografiată s'a tipărit acum de curând în imprimeria statului în București.

Pictorii români. Pictorul Mirea din București a spus de câteva zile la geamul redacției „L'Independance Roumaine“ un mare tablou al dsale reprezentând o frumoasă țigancă. — Pictorul Luchian din București va ține pe viitor expoziție permanentă a tablourilor sale de valoare, în strada Regală. — Dra Adela Jean, stipendistă a statului român la Paris, unde studiază pictura la școala de Belle-arte, a trimis la Bucu-

reșci un mare tablou-copie, reprezentând pe Antisia dormind.

Cartea nouă a dlui Tocilescu. In cea din urmă ședință publică a Academiei Române, dl Gr. G. Tocilescu a depus monumentală sa lucrare „Despre monumentul de la Adam-Klissi“, la care a lucrat aproape doi-spre-zece ani și care a apărut nu de mult la Viena în două edițiuni, una germană și alta română, grație generosității dlui senator macedo-român din Viena Nicolae Dumba, care a dat spesele tipăririi. Cu această ocaziune, dl dr. Gr. G. Tocilescu într-o frumoasă improvizatie a mulțumit membrilor Academiei de îndemnul și spriginul ce i-au arătat pentru studiul acestei opere mari.

Istoria împăratului Traian și a contemporanilor sei, de dr. H. Francke, în traducere română de Petru Broșteanu, fasciculul V, a apărut cu următorul cuprins: B) Merită periodul istoriei romane de la Nerva până la M. Aureliu a fi numit un period fericit pentru omenime? 1. Împăratul; 2. Patricianii; Dreptul civil: a) jus Quiritium; b) jus civitatis; c) jus latii seu latinitas; d) jus italicum; e) jus coloniarum; f) prefecturile; g) provinciile; h) străinii; i) sclavii. — C) Legislațiunea lui Traian; despre jurisprudența și legile romane: 1. Privilegia ac beneficia vetera superiorum imperatorum confirmata; 2. Edictum de stateris adulterinis; 3. De condonatis residuis tributorum; 4. de pueris pullisque alimentariis. Fasciculul e precedat de următoarele două tablouri: Traian imparte soldaților daruri; Traian începe obsediul Sarmisegetusei.

Academiei Române. Dl Nicolae Giurgeanu a dăruit savantului corp o foie cuprindând o notiță autobiografică a mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi; dl I. Codreanu, mecanic a dăruit două zapise de la 1681 și 1724; dl C. Erbiceanu, membru corespondent, a dăruit șapte documente vechi. — Secția II a tribunalului de Ilfov a deschis testamentul decedatei Maria general Carp. Defuncta lasă Academiei Române moșia Oltenia, din județul Teleorman, ca din venitul căreia se vor stipendia studenții români în străinătate, se vor îmbrăca copiii sărmani din comuna care depinde de moșia Olteniei și se vor întreține școala și biserica din aceeași comună.

Biblioteca pentru Toți, redactată de dl Dumitru Stăncescu și editată de librăria Carol Müller în București, publică în numărul din urmă nuvelele și poeziile regretatului Ioan Popovici, tinerul scriitor din Lugoj, a cărui morțe a produs o jale generală în cercurile literare române. Volumul, care de asta-dată e dublu și costă 30 de bani, e precedat de portretul autorului și de o prefață biografică de dl Titu Maiorescu. Cu asta ocaziune atragem de nou atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei publicațiuni, care merită totă spriginirea. Numărul viitor va cuprinde volumul II din „Povestea vorbii“ de Anton Pann.

Lucrul manual educativ. Dl George Moian, profesor la școala normală de institutori și la seminarul din București, a publicat sub titlul acesta o broșură interesantă și de folos pentru școlile noastre. Broșura această conține: I Partea istorică descriptivă: Cursul din 1890 la Sibiiu, Cursul din 1892 la Sibiiu, Cursuri ținute la diferite epoce, Cursul din 1894 la București; II Partea pedagogică. Se află de vânzare la Krafft în Sibiiu, Zeidner în Brașov, Librăria archidiececană Sibiiu, Institutul tipografic Sibiiu.

Societatea de științe fizice din București a ținut ședință în luna din săptămâna trecută. Cu asta

ocaziune un dn profesor universitar a vorbit despre „O secțiune a munților Carpați din punct de vedere geologic și mineralogic“; asistență numerosă.

TEATRU și MUSICĂ.

Serata teatrală-musicală română din Budapeșta, arangiată de Societatea Petru Maior, după programa ce o publicarăm în nr. trecut, a reușit foarte bine. A luat parte totă colonia română de acolo, precum și alți români aflători în Budapeșta. Tinerii diletanți, în deosebi dșora Alma Dunca-Schiau și dl Ioan Bușița, au obținut aplause generale și au produs plăcere mare. După serată a urmat o cină comună, la care s'au rostit multe toasturi. Se crede că succesul acesta va îndemna tinerimea și la alte petreceri de soiul acesta.

Reuniunea română de muzică din Sibtin s-a ținut adunarea generală în duminica trecută sub preșidiul dlui G. Dima, care a raportat despre debutul de la București al corului reuniunii. Cu asta ocaziune s'au adus meritate ovațiunii dlui Dima, care a condus acel debut și a câștigat reuniunii lauri binemeritați. Noul comitet s'a constituit astfel: President și dirigent George Dima; secretar dr. Ioan Stroia; cassar Cornel Aiser; arhivar Constantin Pop; econom Candid Popa; membri în comitet: Dr. Petru Șpan, Nicolae Benția și Victor Tordășian.

Serate literare și musicale la Sinaia. În castelul Peleş de la Sinaia se dau din când în când serate literare-musicale. Cea din săptămâna trecută inse s'a amânat din cauza jecă Maj. Sa regina Elisabeta eră bolnavă. Această serată s'a ținut luni.

Corul mitropolitan din Iași. La corul ceremonial al mitropoliei din Iași s'a introdus de cătră dl Musicescu și un numer de vr'o trei-șeci de voci femeșci. În vederea acestora, ni se scrie, ministeriul școlilor a inseris în bugetul viitor suma de 4000 lei.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Șciri bisericesci și școlare. Rds. D. canonic Andreiu Liviu din Lugoj a întemeiat o fundațiune de 3000 fl. pentru ajutorarea cu stipendii a tinerilor români gr. c. din diecesa Lugojului. — Dl dr. Onciul, în urma concursului depus la univesitatea din Iași, a fost recomandat de juriul esaminator la catedra de Istoria Românilor până la sfârșitul veacului XVII la univesitatea din București. Ni se scrie ca sigur, că ministeriul a aprobat recomandațiunea juriului esaminator. — Dl Gr. G. Tocilescu, profesor la univesitatea din București, va cere trecerea sa de la catedra de istorie antică și epigrafie, la aceea de archeologie, remasă vacantă prin încetarea din viață a lui Al. Odobescu. — Dl Berget, șeful lucrărilor de fizică de la Sorbona din Paris, va megre în luna acesta la București și precum ni se scrie, va ține la univesitate vr'o trei conferințe de fizică generală.

Societatea România Jună s-a compus noul comitet pe anul administrativ 1895/96 precum urmază: Președinte stud. techn. Teofil Popovici, vice-președinte drd med. Alesandru Crăciunescu, secretar I stud. med. Titu Pestia, secretar II stud. jur. Emil Venter, cassar stud. cult. techn. Ilie Părvulescu, controlor stud. techn.

Cornel Comanescu, bibliotecar stud. techn. Dionisiu Balossu, econom stud. fores. George Sêrbu. „România Jună“ ne-a trimis și raportul seu pe anul administrativ de la 1 octombrie 1894 până 'n 30 septembrie 1895, din care vedem că societatea a realizat progrese frumose. Jubileul de 25 ani se va serbă la Paști.

C E E N O U ?

Hymen. *Dra Mariana M. Stănescu*, fiica dlui Mihail G. Stănescu, comerciant în Brașov, la 28 novembre s'a cununat acolo cu dl Emil Dollreder, locotenent c. și r. — *Dl dr. Cornel Moldovan*, medic în Băița, comitatul Hunedorii, s'a logodit cu dșora Valeria Moldovan, fiica dlui notar Moldovan de acolo. — *Dl dr. George Prunaș*, medic în Orlat, la 24 novembre s'a cununat cu dșora Ecaterina Rebegea în Gura-riului. — *Dl Petru Lucaciu*, inginer, s'a cununat cu dșora Lucreția I. Angelescu, în Rîmnicul-Vêlcii. — *Dl dr. Constantin Adronescu*, medic în București, s'a cununat cu dșora Otilia A. Popovici, în duminica trecută, la Brașov.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Alba-Iulia* a ținut adunarea sa generală în Teuș la 20 novembre, sub presiul directorului despărțământului, dl protopop Simeon Micu, secretar dl protopresbiter Nicolae Ivan, cassar dl Fl. Rusan. Dnii Ivan și Moldovan ș-au cetit lucrările pe care le anunțarăm. S'a încasat 124 fl. 25 cr. Sêra a fost bal, la care au luat parte dșorele Victoria și Lucreția Rațiu, Laura Dănilă din Teiuș, Aurelia Daramuș și Cornelia Sava din Cetea, Victoria Maroșan din Beldiu, Lucreția și Ana Rusu din Ludoș, Cornelia Orășan din St. Iacob și Victoria Hulea din Cisteiu.

Reuniunea femeilor române din Brașov, în adunarea sa generală, ținută la 19 novembre n., sub presiul dnei Agnes Dușoiu, a constatat, că averea intrăgă a reuniunii s'a urcat la 40.588 fl. 55 cr.; în anul curent în internatul reuniunii sânt 31 eleve, dintre care 5 gratuit. Dna Octavia M. Stănescu, din considerațiuni sanitare, ș-a dat dimisiunea din comitetul reuninții, trimițând 50 fl. pentru creșterea orfanelor române.

Poetii la ministeriu. Poetul Dim. Moldovan, licențiat în drept, a fost numit, ni se scrie din București, șef de biurou în ministeriul cultelor; dsa are ca subșefi pe dnii Radulescu-Niger și Th. M. Stoenescu. Adevărat biurou poetic! — observă corespondentul nostru.

Necrolôge. *Ana Damian*, vêduvă de preot, a încetat din vieță în Alba-Iulia la 28 novembre și a fost înmormântată în Zlatna. O jelesc: Simeon Damian advocat, Victor Damian proprietar, Vasile Damian protopop, Octavia Mazzuchi n. Damian, ca fiii; Joe Damian n. Ciurecu, Silvia Damian n. Albini, Aurelia Damian n. Cepeș, vèd. Elisa Damian n. Muntean, ca nurori; Augusta Mazzuchi architect, ca ginere; Elena Pop, soră; Aron Pop consilier montan, ca cumnat; Joe, Iliana, Ana, Septimia, Alma, Vasile, Valer, Aurora, George, Vasile, Elena, Octavia Damian; Marietta, Augusta, Ludovic, Dora, Eugenia Mazzuchi ca nepoți și nepôte. — *Romul Popovici*, preot gr. or. în Ticvaniu-mic, lângă Oravița, a reposat la 19 novembre, în etate de 32 ani. — *Maria Popovici n. Liuba*, vêduva reposatului preot Romul Popovici din Ticvaniu-mic, a încetat și ea din vieță la 23 nov. în Maidan, la 3 zile după

môrtea soșului seu. — *Ioan Călcuniar*, vice-curator al spitalul comitatens al Bihariei, în Oradea-mare, a repausat la 26 novembre, în etate de 36 ani. — *Maria G. Simay n. Zănescu* a reposat la Brașov în 21 nov. în etate de 82 ani.

OGLINDA LUMEI.

Cum sânt damele americane. Hepworth Dixon a observat cu mare pãtrundere obiceiurile din America (Statele-Unite) și mai ales lumea femeilor, pe care le descrie în trăsături atrăgătoare. Iată o anecdotă caracteristică comunicată de densus. — Ce părere ai despre damele noastre? îl întrebă un Yankee sub veranda otelului Saratoga. — Răpitore, naturale, palide, delicate, fermecătoare, răspunse Dixon. — Atunci, strigă Yankeul cu ton furios și batjocoritor: Nu, ele nu fac o para. Nu pot să umble, li e frică să călărescă, nu-ș nutresc copiii. — O, se vede că n'ai nevastă, observă Dixon. — Nevastă? Ferescă Dđeu, aș ucide-o! — Da, cu dragostea! — Nu, cu vâtrariul! Ui-te numai dta, pisicele acelea cum flecăresc colo la fântână! Ce fac ele acuma și ce au făcut totă țilulica? Au mâncat și s'au spelat! Și-au schimbat hainele de trei ori, și-au spelat pãrul, și l'au frizat de trei ori. Asta-i vieță lor. Es ele la plimbare pe jos sêu călare? Prind ele cartea în mână ori să cósă un petecel? Ți-ai găsit. Damele noastre n'au ôse, n'au mușcli, n'au sânge, ele au numai nervi. Și cum vrei să fie altfel, când mănâncă *cenuse-de-perle* în loc de pâne și beau apă de ghiată în loc de vin? Ele pòrtă corsete tari, ghetete subțiri și bluze cu balône. Cu de-al d'astea nu se ține vieță și, slavă Domnului, într'o sută de ani nu va fi pe lume nici un urmaș de ai lor! Yankeul făcea alusiune cu aceste din urmă la degenerarea puterei porporale și a anemiei concetățenilor sei, a Yankeilor, cari se nasc cu germenii tuturor bôlelor, grație mamelor lor.

Chestia corsetului. De părerea că corsetul trebuie să fie înlăturat este și predicatorul Frassier, din Canada. El a ținut o predică în contra portului acestor . . . *tunuri* — căci corsetele se pot numi *tunuri* pentru că ele suprind doue bombe. Iată argumentele oratorului sacru: — Cum! a đis el numerôselor femei cari îl ascultau, sânteți născute cu forme splendide și murii cu totul prefăcute, pentru că purtați corsete! „Desbarăți-ve de acéstă rea invenție și fiți așa după cum Dumneđeu v'au făcut. Ardeți corsetele vòstre, căci asta e mai bine decât să ardeți voi în flacărele eterne!“ Aceste cuvinte au produs un efect așa de estraordinar, încât cele mai entusiaste formară în grabă un rug căruia îi dădură foc. Apoi ele îș scóseră corsetele lor și le aruncară în flăcări. Nu mai incape îndoelă că preotul Frassier a avut unul din cele mai plăcute spectacole!

Contra sãrutãrilor. Melioriști din Anglia vor să facă o societate nostimă. Melioriști se numesc aceia cari își dau rolul de îndreptători ai lumii. Diarul „Medical Monthly“ publică sub titlul: „Lucruri molipsitoare“ niște articole, în care se arată că sãrutãrile sânt periculoase. Japonzii trebuie să fie ômeni cu minte, căci nu se sãrută nici odată! Englezii țin calea mijlocie, dar până unde are să se întindă acéstă cale, încã nu-i determinat. Lucru firesc, că din partea autorităților civile abia se va face vre-un pas în acest sens. Dêcă — adăogă un critic — ne-am ținé de prescripțiile medicale, ar

trebui să purtăm de a pururea cu noi o sticlă cu medicină. La Englezi nici femeile nu se sărută, ci își dau numai mâinile, plecându-se ușor. Sărutul chiar și la intelniri e privit ca un lucru moșicesc.

Papa și jocul de șah. Jocul de șah este petrecerea favorită a Papei și silințele lui în această știință — decă astfel se pôte numi — sânt fôrte mari. Un preot roman, părintele Guilla, care are onôrea de a juca de ordinar cu Leon XIII, implineșce această înaltă slujbă de 32 de ani. Când cardinalul Pecci se urcă pe tronul pontifical, preotul Guilla se află la Florența. El fu chemat la Roma de noul ales și obțină o locuință în chiar palatul Vaticanului. Indemânarea părintelui Guilla la jocul de șah e minunată, dar caracterul seu este fôrte mâniaș; el se infurie adesea tare de tot. Papa atunci intrerupe partida și îi face într'un mic discurs bine simțit elogiul renunțării creștinului și a stăpânirii de sine însuș.

Impăratul și prințul moștenitor. Deunăci copiii împăratului Germaniei, jocându-se s'au luat la cêrtă. Cel mai mare, moștenitorul tronului, s'a supêrat pe un frate al seu, care nu voiă să-i asculte poruncile. Ei se jucau de-a soldașii. Moștenitorul se supêră și dă fratelui seu o palmă, dîcându-i: — Trebuie să ascuți de ordinele mele, fiind că eu sânt mai mare și să șcii că sânt moștenitorul tronului! Vilhelm II, aușind gâlcéva, se duce la băeți și-i intrébă ce s'a petrecut. Prințul bătut se jelueșce și spune totul. Prințul moștenitor spune împăratului: — Am voit să-i arăt că eu sânt moștenitorul tronului! — Ei și decă Alteja ta ești moștenitor, apoi să șcii că eu sânt împêrat. Cronprințul a mâncat de la tatăl seu o palmă ceva mai sdravănă decă aceea, pe care o dăduse el fratelui seu.

HIGIENĂ.

In contra arsurilor. De multe ori se întemplă ca cineva să se ardă cu gaz seu cu foc făcându-și răni fôrte grave. Pentru vindecarea acestor răni, se pot intrebuiță cu bun succes următoarele pomade: Aristoli (cinci grame) Lanolină și Vaselină (câte șcece grame din fiecare,) acestea se amestecă făcându-se alifie. Și cu această alifie va unge bolnavul arsurile odată pe ți. Fôrte bună este și următoarea alifie: Reșina Mirdai, Oleum Ricin câte cinci-șcece grame din fiecare. În această alifie să fie o bucată de olandă de mărimea locului ars, și se va aplică asupra ranei curățită de arsură. D'asupra olandei mai trebuie să fie o bucată de gutapercă ca să nu se evaporeze curênd alifia aplicată. În cas decă s'ar face puroi, se va schimbă pansamentul de doue ori pe ți, picurându-se oleum olivarium (untde-lemn), pe de-asupra olandei. Astfel urmând rănile se vor vindecă curênd.

Călindarul șeptemânei.

Duminea a 26-a după Rosaliu Ev. 9 dela Luca. c. 12. gl. 1, a inv. 4.			
Șiua șept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele.
Duminea	26 Cuv. Alimpie	8 Zemisl. Nasc	7 35/3 33
Luni	27 Mart. Iacob Persul	9 Ioachim	7 37/3 20
Marți	28 Cuv. Stefan	10 Iuditta	7 38/3 30
Mercuri	29 Par. Paramon	11 Sapienta	7 33/3 31
Joi	30 † S. Ap. Andreiu	12 Epimachuh	7 41/3 30
Vineri	1 Prof. Naum	13 Lucia	7 42/3 33
Sâmbătă	2 Prof. Avacum	14 Nicaș	7 43/3 31

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARUL LUI IOSIF LÂNG IN ORADRA-MARE.

UMOR și SATIRĂ.

Un inginer care călătoriă prin munți face o visită generalului X... care și-a instalat villa pe vârful unui munte destul de înalt.

Inginerul felicită pe general, apoi, ca om practic, îl intrébă decă are apă la o înălțime așa de mare.

— Nu aveam când am clădit villa, respunse generalul; apoi adaogă, nu fără mândrie, că a găsit un mijloc pentru a avé apă escelentă.

— Cum dracu ați putut face? intrébă inginerul după ce numêrase tôte suposițiile știintifice.

— Fôrte simplu. Mi-o aduc doi soldați de corvadă.

O ovreică își trimete pe cei trei copii să se jôce la marginea Dunării.

— Moriș, strigă ea celui mai mare, veți să nu cađă Ișig în Dunăre.

— Bine mamă, dar de ce nu țiici să bag de sémă de Șloim, că e mai mic?

— Nu veți, măgarule, că Ișig are haine noue?

Profesorul (cătră elev.)

— Cari sânt țiile șeptemânei?

Elevul. — Luni, marți, miercuri, joi, vineri, sâmbătă...

Profesorul. — Mai e una... cum o chiamă?

Elevul tace.

Profesorul. — Ia spune-mi țiua când merge mamă-ta la biserică.

Elevul. — Când îi cumpêră tata pălărie nouă!

— O, ce bine ar fi, mamă dragă, să mor!

— Nu cumva ți s'a urit cu vieța?

— Nu tocmai; dar, Dómne, ce bine trebuie să fie în cer!

— Cum așa, pentru ce?

— Pentru că în cer se incheie căsătoriile adevărate.

— Unde te duci?

— La croitorul meu.

— Cum! ai un croitor? Vra să țiică îl plătești?

— Decă l'aș plăti, ar veni el la mine.

— Dar de ce te inchiseră, cumetre?

— Pentru că am găsit un cal.

— Numai pentru atâta lucru?

— Apoi l'am găsit înainte de a-l fi perdut stăpănu-seu.

Ișig: Cucóne Ghiță, am venit să-mi plătiți polița.

Cuconul Ghiță: Nu plătesc nimic unui jidan.

Ișig: Bine, cucóne, am să viu după prânș ca protestant.

La esamenul pentru obținerea titlului de învățător:

Esaminatorul. — Me rog, ce deosebire este între un învățător cu titlul provisoriu și unul suplinitor?

Candidatul. — Suplinitorul n'are ce mâncă ca provisoriu, iar cel provisor rabadă de fôme definitiv.